

בית כנסת
משכן צפורה
ע"ש צפורה שטיין ז"ל

שטראוס-עמיאל | ברן-עמיאל
הכשרת רבנים ומחנכים לקהילות ישראל

מ-70 לפני הספירה ועד-70 למדינה

ט' באב תשע"ח / יהושע גרינשטיין

מבוא

הרב יצחק אייזנר [מוסף "שבת" של מקור ראשון, יום שישי ה-22.6.18] - "אילו נשאלנו מהם הנשאים שלדעתנו ראוי להתמקד בהם בכל עמידה אנטימית מול אבינו שבשמיים, האם הכמיהה לחידוש עבודת הקורבנות הייתה מופיעה בחמישייה הפותחת? אן שמא נעדיף להרבות בבקשות מן האל הרחמן שיסייע במאבק בעוולות, במצוקות החלשים ובני המיעוטים, בסבלם של צרפנים ובאמלכותם? אנלי אחוי הקרעים החברתיים קרוב יותר לליבנו, ושמא צעקתן של עגוזות? החזרות המפורשות על הבקשה לבניין בית המקדש, ולעומתן רמזים דקים בלבד באשר לנשאים הנוגעים על סדר היום של הדור שלנו, גורמים לחוש שהתפילה אינה משקפת את העולם הפנימי באופן המניח את הדעת, ובמידה מסוימת אף מעוותת את סדרי העדיפויות".

הקדמה: "מזל טוב" מינוס

מסכת ברכות, דף ל"א עמוד א' - רב אשי עבד הלולא לבריה. חזנהו לרבנן דהוו קא בדחי טובא. אנית כסא דזוגיתא חירותא ותבר קמיהו, ואעצבו....

תוספות [שם, ד"ה אנית כסא דזוגיתא חירותא] - מכאן נהגו לשבר זכויות בצוואן.

הרמ"א [שו"ע, א"ח, תק"ס/ב] - ויש מקומות שנהגו לשבר כוס בשעת חופה, ... וכל אלה הדברים כדי לזכור את ירושלים, שצאמר: "אם אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי."

הראשון לציון, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל [שו"ת משפטי עוזיאל, אה"ע, סימן פ"ט] - ...למעב"ת שעורר שאלה זו של שבירת הכוס בשעת החופה, שיסודו הוא להטיל טיפת אבן בכוס שמחתנו...ועתה נהפך מנהג יפה זה למין פולחן והתהדרות של גבורה; שהחזן דורך בכוח על הכוס ומשברו לרסיסים, וכל הקרואים ממלאים פיהם שחוק ואומרים "סימן טוב". ובצדק העיר מעב"ת שדבר זה אצו נא, והוא בהיפך מעיקר התקנה. ואף אצו אענה חלקי, ואביע מר שיחי על מנהג זה, שלפי צורת העכשווי הוא מנהג טפל ומוטב היה לבטלו לגמרי...בכל מקרה שאצו נמצא בחתונות, ורואה מנהג זה, מצטער אצו מאנד על שאצו מוחה משום שאצו מקיים בעצמי: מצוה שלא לומר "דבר שאצו נשמע" ... ועל כגון זה אמרו רבותנו זכרונם לברכה: שמנהג הוא אוננות גהנם.

מסכת ברכות [שם]-אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר: "אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה". אימתי? בזמן ש"יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה."

נשיא פנמה. חואן קרלוס וארלה [נאום בבית הנשיא]- "... אני מעריץ את המדינה הזו...אתם תמיד לוחמים עבור מטרה ותכלית. אני רוצה ללמוד עליכם עוד". בראיון שנתן אחר כך אמר: "גם מי שאין לו אמונה הופך להיות אדם מאמין כשהוא מגיע לישראל, לא?".

נשיא פרגוואי, הורסיו קרטס, החרה [בטקס פתיחת השגרירות בירושלים]- "רבים שואלים אותי מדוע החלטנו להעביר את השגרירות לירושלים. ועל כך אני יכול להשיב, שאנו שמים את הדברים במקום הנכון. אנו לא חבים לכם דבר, ואתם לא חבים לנו דבר, זהו המעשה הנכון לעשות".

נשיא גואטמלה ג'ימי מוראלס, [טקס פתיחת השגרירות של ארצו]: "אני מרגיש פה בבית. אנחנו מעריצים את הרוח בישראל. זו אהבה בין אחים. אתם אור לעולם."

מחזור ויטרי סימן ת"ע-ומטיח הכוס של זכוית בכותל ושוברו. משום דכת' "בכל, עצב יהיה מותר."

האדמו"ר מסלונים זצ"ל [הרב שלום נח ברזובסקי, "נתיבות שלום", כרך ב, עמוד רנ"ז] בשם הרב משה מקוברין- ... שהגרוע ביותר הוא כשיהודי משלים עם מציאותו הרוחנית כמות שהיא, ושוב אינו חותר לשנותה. והטעם, דכל עוד שיהודי אינו משלים עם המציאות, ...נפשו תובעת לעמול ולהתייגע כדי להגיע להתחדשות...משל לאדם שנפל לבור עמוק, שכל זמן ששומעים אותו בוכה וצועק= הרי זה סימן שעודנו חי ושרוי בהכרה.

שם [דרשות לימי בין המצרים, כרך במדבר, עמוד ק"צ]- ... שהמשמעות של האבלות על בית המקדש היא אי השלמה עם חורבנו ותשוקה לבניינו, שישראל אינם משלימים לרגע אחד עם זה שבית המקדש חרב.

שם [פ' במדבר עמ' קס"ג]- וביאור אומרו "תשמרו להקריב לי במועדו"; "יל דנכלל בזה גם מלשון "ואביו שמר את הדבר", וברש"י "ממתין ומצפה מתי יבא." והתורה הק' שהיא נצחית מרמזת בזה על זמן החורבן, שכאשר בטלה עבודת הקרבנות בפועל... העבודה בבחי' "תשמרו", שהיא השתוקקות שכלל ישראל משתוקקים לעבודת הקרבנות ומצפים מתי יבוא...וכמו שאמר הרה"ק מאפטא זי"ע, לאחד שבא לפניו, והשיח את לבו על צרותיו, והרגיש בזה הצדיק ואמר לו, "על מה שלא הקריבו היום את קרבן התמיד אנני רואה שאתה דואג, רק את דאגתך אתה דואג..." וזה ענין "ימי בין המצרים", שהם ימי השתוקקות שבהם משתוקקים ישראל ומצפים לישועה.

קינה # 1; שבת סורו מני [ו']

פחד חטאי שילה וקרבן סודיה.

ירמיהו ז"ל ב- כי לבו-נא, אל-מקומי אשר בשילה, אשר שבצני שמי שם, פראשזנה; וראני את אשר-עשיתי לו, מצני, רעית עמי ישראל.

"הקדוש ברוך הוא מעלה את משה רבנו, הנביא הראשון, מנהיג האומה, על הר נבו שבעבר הירדן ואומר לו: "מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא". רחל המשוררת משתמשת בסיפור הזה בכתיבת שירה 'מנגד'. היא אישה בודדה ומצפה, והיא יודעת ש'בכל ציפייה יש עצב נבו'.... השיר מסתיים במשפט החקוק על קברה בכינרת: 'איש ונבו לו על ארץ רבה', כלומר כל אדם והלא-מושג שלו. פעם קראתי בעל פה בפני התלמידים את השיר הזה, וחשתי שהם אינם איתי. אני אישית חש צמרמורת בכל פעם שאני קורא אותו, אבל הם לא ידעו כלל על מה מדובר, ולכן לא יכלו להתפעל. אני קורא לך 'הנתק האסוציאטיבי'. העברית שלנו נצברה מכל דורות ישראל, תנ"ך ומדרוש ופיוט ותפילה. נתק כזה הוא דבר מסוכן מאוד. שמתי אז את הספר בתיקי, הסתכלתי בשעון ואמרתי לתלמידים: "היה לי נעים להכיר אתכם, היום ב-15:11 בבית הספר הזה מתה השירה העברית". הם שתקו. את השתיקה שנתארכה הפר אחד מהם שקם בקצה האולם והכריז: 'רגע, זה לא משהו עם משה רבנו?'. אני זוכר פגישה נוספת, בבית ספר באחד הקיבוצים בעמק יזרעאל. קראנו את השיר של רחל 'עקרה'. הוא מתחיל ב'בן לו היה לי' ונמשך ב'עוד אתמרמר כרחל האם, עוד אתפלל כחנה בשילה'. על רחל האם הם שמעו, אך איש מהם לא ידע מי היא חנה בשילה, האישה שתפילתה לפרי בטן היא מן הנפלאות והמיוסרות בספרות העולם. חשבתני שרצוי שידעו זאת. בתום הפגישה אמר לי המנהל: "למה באת? להביך אותם ולפגוע בהם?" אז אמרתי לו שלא לשם כך באתי, אלא כדי להעמיד אותם על סכנת הנתק. כיורשים של תרבות עשירה רבת-דורות, הם חייבים להיות מודעים לך, חייבים לדעת מה אינם יודעים".

קראתי למאהבי הפיה רפוני

איכה א/י"ט- קראתי למאהבי הפיה רפוני פהגי וזקני בעיר גנעו כי-בקשו אכל'למו וישיבו את-נפשם:

רש"י- לאותם שהיו מראים עצמם כאזהבים.

Meeting on Violence in the Middle East/Ambassador Nikki Haley

May 15, 2018/<https://usun.state.gov/remarks/8431>

Today's session was called to discuss the issue of violence in the Middle East....But there is a lot of violence throughout the region. **And I will note that the double standard is all too common in this chamber, and working overtime today.** Last week, Iranian forces attacked Israeli positions on the Golan Heights by launching rockets from Syria. This was a reckless provocation and escalation that must be stopped. It is an example of regional violence that should occupy our attention here in the Security Council. Also last week, Iranian proxy forces in Yemen launched missiles into Saudi Arabia. It was not the first time they have done it. This too is regional violence that should occupy our attention here in the Security Council. In recent days, Hamas terrorists, backed by Iran, have incited attacks against Israeli security forces and infrastructure. That is violence that should occupy our attention, too... However, in the minds of some, today's meeting was not called to discuss any of those examples of violence in the Middle East.

הפגישה היום נקראה לדון בנושא האלימות במזרח התיכון ... אבל יש הרבה אלימות ברחבי האזור. ואני אציין כי סדנדרט כפול הוא יותר מדי נפוץ בחדר הזה, והיום עובד שעות נוספות היום. בשבוע שעבר תקפו כוחות איראנים עמדות ישראליות ברמת הגולן באמצעות שיגור רקטות מסוריה. זה היה פרובוקציה פזיזה והסלמה שיש לעצור. זוהי דוגמה לאלימות אזורית שצריכה לתפוס את תשומת לבנו כאן במועצת הביטחון. כמו כן, בשבוע שעבר, כוחות פרוקסי איראניים בתימן השיקו טילים לסעודיה. זו לא היתה הפעם הראשונה שהם עשו את זה. גם זו אלימות אזורית שצריכה לתפוס את תשומת לבנו כאן במועצת הביטחון. בימים האחרונים, טרוריסטים של חמאס, בגיבוי איראן, הסיתו התקפות על כוחות הביטחון והתשתית. זאת אלימות שאמורה לתפוס גם את תשומת הלב שלנו.... עם זאת, במוחם של אחדים, הפגישה של היום לא נקראה לדון באף אחת מהדוגמאות של אלימות במזרח התיכון.

As I conclude, I want to take a moment to mark the 70th anniversary of Israel's independence. In this United Nations Security Council, on behalf of the American people, I congratulate our friends in Israel on the remarkable achievement of 70 years of independence. From humble and desperate beginnings, a proud people have realized the Prophet Isaiah's vision of a light unto the nations. May the next 70 years be ones of strength, of hope, and of peace.

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%9C%D7%99%D7%A1_%D7%A0%D7%A1%D7%99%D7%98%D7%AA_%D7%91%D7%90%D7%98%D7%A0%D7%91%D7%A8%D7%92

הנסיכה אליס פון באטנברג ... (1885-1969) במהלך מלחמת העולם השנייה הייתה אליס צריכה להתמודד עם העובדה שבנותיה היו בצד הגרמני בעוד שבנה שירת בצי הבריטי. היא וגיסתה, אלנה התגוררו באתונה... הכוחות הגרמניים הכובשים ביוון הניחו שאליס היא פרו-גרמנית, שכן אחד מחתניה, כריסטוף, נסיך הסן, היה חבר במפלגה הנאצית ובואפן אס אס, בעוד שחתן שני, ברטולד, מרקיז באדן לחם בצבא הגרמני. ...בתקופת הכיבוש הנאצי חיו באתונה אלפי יהודים שחיפשו מחסה מהגסטפו, שגירש 60,000 מתוך 75,000 יהודי יוון למחנות ההשמדה. באותה התקופה החביאה אליס את האלמנה היהודייה רחל כהן יחד עם שניים מחמשת ילדיה.... ב-5 בדצמבר 1969 נפטרה אליס בארמון בקינגהאם. היא נקברה בטירת וינדזור, למרות בקשתה להקבר בכנסיית מריה מגדלנה שבהר הזיתים בירושלים. ב-3 באוגוסט 1988 מולאה צוואתה, ועצמותיה הועברו לקריפטא שמתחת לכנסייה.

שמיים... שמיים... אַךְ זֶה בְּכָל לֵב לְהַמְצִיאָהוּ. ... אַקוּזוֹן מִי יִתֵּן יָדְעוּתִי אֲמַצְאָהוּ:

<p>שמות כ"ג/ י"ז - שלש פ ע מ י ם בשנה יואה כל זכורך אל פני האדן ה':</p> <p>ה ר מ ב " ם [ספר המצוות עשין # ז"ג]- להיראות ברגלים שנ', "שלש פ ע מ י ם בשנה"</p>	<p>הרמב"ם [הלכות תפילה וז"כ ה"ט"ז]- כיצד היא הכוונה? שיפנה ליבו מכל המחשבות, ויראה עצמו כאילו הוא עומד לפני השכינה.</p> <p>מדרש רבה [אבה פתיחתא ב"ד]- באנתה שעה נכנסו אניבים להיכל ושרפוה. וכיון שנשרף, אמר הקב"ה: "שוב אנו לי מושב בארץ! אסלק שכינתי ממנה, ואעלה למכוני הראשון." הבא הוא דכתיב [הושע ה"ט"ז] "אלכה ואשובה אל מקומי עד אשר יאשמו ובקשו פני". באנתה שעה היה הקב"ה בוכה ואומר: "אני לי מה עשיתי? השריתי שכינתי למטה בשביל ישראל, ועכשיו שחטאן חזרתי למקומי הראשון.... אמר להן הקב"ה למלאכי השרת: "בואו ונלך אנו ואתם, ונראה בבית מה עשו אניבים בו." מיד הלך הקב"ה ומלאכי השרת, וירמיה לפניו. ויוכן שראה הקב"ה את בימה"ק, אמר: "בודאן זו ביתי וזהו מצוחתי, שבאנו אניבים ועשו בו כשרוצים." באנתה שעה היה הקב"ה בוכה ואומר: "ואני לי על ביתי, בני היכן אתם? כהני היכן אתם? אוהבי היכן אתם? מה אעשה לכם; הצריתו בכם ולא חזרתם בתשובה..."</p> <p>הרמב"ם [הלכות תעניות/הא]- יש שם ימים שכל ישראל מתעצנים בהם, מפני הצרות שארעו בהן, כדי לעורר הלבבות לפתוח דרכי התשובה.</p> <p>הרמב"ם [הלכות תשובה זז]- כמה מעולה מעלת התשובה? אמש היה זה מובדל מה' אלהי ישראל, שנאמר: "עיונותכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם"... והיום, הוא מודבק בשכינה, שנאמר [קראת se מה קרא] "ואתם הדבקים בה' אלהיכם..."</p>
--	--

הפוזרי... אשר אמצעיתם וחמדתם ארץ כנען, **אדמת הנבואה**... כל מי שנתנבא לא נתנבא אלא **בה או בעבורה**... ויונה בן אמיתי בבריחתו נתכוון לברוח מארץ הנבואה.... רק השכינה הנראית עין בעין היא אשר נעדרה... אך השכינה הנסתרת הרוחנית היא עם כל ישראל אזרחי בארץ ישראל אפילו בזמן הזה...

<https://www.thelehrhaus.com/scholarship/how-halakhah-changes-from-nahem-to-the-%E2%80%9Ctisha-be-av-kumzitz%E2%80%9D>

How Halakhah Changes: From Nahiem to the "Tisha be-Av Kumzitz"/

Chaim Saiman / July 2017, 31

...Around the mid-2000s, technology enabled day-long lectures/shiurim/seminars on kinnot and related themes to be webcast into homes and synagogues across the country. One of the most successful exemplars... led by [Rabbi Dr. Jacob J. Schacter](#). Following Rabbi Soloveitchik's model, Rabbi Schacter begins the presentation at 9.15 am with a sophisticated, two-hour source-based exploration of central Tisha be-Av themes. The program then continues with kinnot until its conclusion at 5 pm. While people sit on the floor and the kinnot are recited in the traditional tune, the overall feel is a far cry (or lack thereof) from the classic kinnot service. The program has a clear intellectual focus (in 2016, the source pack ran over 70 pages), and Rabbi Schacter emphasizes the historical, conceptual, and theological ideas that emerge from these obscure liturgical texts.

... בסביבות אמצע שנות ה-2000, הטכנולוגיה אפשרה הרצאות/שיעורים/סמינרים לאורך כל היום על נושאים הקשורים לט' באב, והמשודרים בבתים ובבתי כנסת ברחבי הארץ. אחד הדגמים המוצלחים ביותר... בהובלתו של הרב י.י. שכטר, על בסיס הדגם של הרב סולובייצ'יק. הרב שכטר פותח את ההרצאה ב-09:15 עם שיעור מבריק בן שעתיים על נושאים מרכזיים של תשעה באב. התוכנית ממשיכה עם קינות והסבריהן עד לסיימה בשעה 17:00. בעוד אנשים יושבים על הרצפה, ואכן אומרים את הקינות עם המנגינה המסורתית, התחושה הכללית היא רחוקה מאד (עד היעדרו בכלל) של אמירת הקינות הקלאסי. לתוכנית יש מוקד אינטלקטואלי ברור (בשנת 2016, דפי המקורות היו למעלה מ-70 עמודים), והרב שכטר מדגיש את הרעיונות ההיסטוריים, המושגיים והתיאולוגיים שמגיעים מהטקסטים המעורפלים.

שולחן ערוך [או"ח תקנ"ד/א-ב]; תשעה באב אסור ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המיטה. **ואסור לקרות בתורה נביאים וכתובים, ולש-נות במשנה ובמדרש ובגמרא, בהלכות ובאגרות דות...** אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שבירמיה, ואם יש ביניהם פסוקי נחמה= צריך לדלגם. ומותר ללמוד מדרש איכה ופרק "אלו מגלחין", וכן ללמוד פירוש איכה ופירוש איוב.

שולחן ערוך [או"ח תקנ"ט/טג]; ליל תשעה באב ויומו, יושבים בבית הכנסת לארץ עד תפילת המנחה. **הרמ"א**- ועכשיו נהגו לישוב על ספסל-ליהם מיד אחר שיצאו מבית הכנסת שחרית, ומאריכין עם הקינות עד מעט קודם חצות.

...Traditionally, people sat on the synagogue floor until midday reciting ...kinnot in a low, dirge-like tune. with little embellishment or explanation. Few had any idea what these poems meant, such that sitting uncomfortably on the floor in a darkened room did most of the work.

... באופן מסורתי, אנשים ישבו על רצפת בית הכנסת עד הצהריים מדקלמים ... קינות במנגינה נמוכה, עם מעט הערות או הסברים. חמעטים היו מושג מה משמעותם של קינות אלה, כך ששיבה על הרצפה בחושכת החדר, עשתה את רוב העבודה.

The gathering at the Kotel has publicized and popularized another new tradition ...the "Tisha be-Av kumzitz." (Let that phrase sink in for a moment.) This involves people either sitting on the floor or standing and swaying together at the Kotel plaza while singing soulful Jewish songs—a practice common to periods of intense spiritual focus, but not classically associated with Tisha be-Av. ...culminating in the final hours of the fast.

הכינוס בכותל פורסם והפך למסורת חדשה נוספת ... "קומזיץ תשעה באב" (תן לביטוי דקה להפנמה). אנשים אלה יושבים על הרצפה או עומדים ומתנדנדים ברחבת הכותל בעת שירת שירי נשמה נשגבים – תופעה ידועה מתקופות של מתח רוחני אינטנסיבי, אך לא קשור באופן קלאסי לתשעה באב.... המגיע לשיאו בשעות האחרונות של הצום.

שולחן ערוך [או"ח תקנ"ט/ה]-בשעת הקינות אסור לספר דבר ולצאת חוץ, כדי שלא יפסיק ליבו מן האבל.

שולחן ערוך [או"ח תקנ"ד/כ]- אין שאלת שלום לחבירו בתשעה באב.

משנה ברורה [תקנ"ט/מ"א]- כתב בשל"ה, שנכון שלא לילך בכנופיא גדולה, כי אין זה אלא טיול, וגם מביא לידי שיחת חולין ומסיחין דעתן מאבילות. רק ילך יחידי, או עם עוד אחד, שלא יפסקו מדבר בענין החורבן ולהתעורר באבילות.

אָט פֿל אַצט דיַמחכים לַפֿנות. אַנְהָה מִי גְבַר יִחְיָה וְלֹא יִרְאֶה פְּנוֹת;

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5303010,00.html>

אמו של נפתלי פרנקל: "השופטת האשימה את הקורבן"

רחלי פרנקל, אמו של אחד משלושת הנערים שנרצחו באזור חברון ב-2014, התייחסה לחשיפת ynet על קביעת בית משפט בארה"ב שלפיה המשפחה "לקחה על עצמה סיכון" בגלל מגורים בשטחים. "לו הייתי גרה באלקנה זה אומר שאפשר לרצוח אותי? אלכסנדרה לוקש וניר (שוקו) כהן פורסם: 03.07.18,

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5302587,00.html#autoplay>

בית משפט בארה"ב למשפחת הנער שנחטף: "הסתכנתם - שלחתם אותו לבי"ס ליד חברון"

משפחתו של נפתלי פרנקל ערערה על הפיצויים שקיבלה ודרשה להעניש את איראן וסוריה על התמיכה בחמאס. ל-ynet נודע כי השופטת נימקה כך את הפיצויים המזעריים: "נטלתם על עצמכם את הסיכונים לחיות מעבר לקו הירוק ושלחתם את נפתלי לבית ספר ליד חברון".

ויקונן ירמיהו על יאשיהו [י"א]

דָּבַק בּוֹ חֲטָאֵי לִצְנֵי הַדּוֹר. ... בְּתַמּוֹ הַטּוֹב פָּתְמוּ מִשְׁחֹר.

הרב עמיחי גורזנן ["סרוגים", א' בסיון תשע"ח, "שבת בשבת" פרשת צאת תשע"ח]- 'אני מלאה הלכתי, וריקים השיבני ה' , אמרה נעמי במגילת רות. כמה צדקו דברי מורי, הרב יעקב מדין, כשאמר שכשהכל בסדר איננו רואים את יד ה' – 'אני מלאה הלכתי'. רק כשחסר לנו, אנו שמים לב לקיומו של הבורא – 'וריקם השיבני ה' . לו היינו שומעים שבמשך שבוע קרו חלילה האירועים הבאים: המשך בעמוד הבא

❖ נשיא אירן רוחאני, חשף במסיבת עיתונאים מסמכים רגישים שנגנבו מתוך הקריה,

❖ פוטין חתם על עיצומים כלכליים נגד מדינת ישראל,

❖ דונאלד טראמפ הזמין את רוחאני להיות אורח הכבוד באירועי הארבעה ביולי וגם העביר את השגרירות האמריקאית בחזרה לתל אביב.

היינו מכנסים עצרת תפילה דחופה וקוראים בקול גדול: 'אלי אלי למה עזבתני'. ברוך ה' דבר מהדברים הנוראיים הללו לא קרו. הכל קרה הפוך. אז למה שלא נקרא בקול גדול – 'מאת ה' הייתה זאת?' זכינו לראות את יד ה' בעולם. הקב"ה ירד מכיסא כבודו ועבד שעות נוספות למעננו.

אלירז פרץ ז"ל הי"ד - "כבודך וכבוד ראש ממשלה בכלל"

שמי אלירז פרץ, סיימתי חוק לימודי בבית הספר הימלפרב, וכעת אני לפני גיוס (מחכה לו בקוצר רוח) ולומד במכינה הקדם צבאית "עצם" שנמצאת בגוש קטיף. בין הנושאים הראשונים שלמדנו במכינה הוא כבוד ראש הממשלה מתוך כבוד כל אדם באשר הוא אדם. **אני חשתי פגיעה אישית בי כאשר פגעו בכבודך כבן אדם וכראש ממשלתנו!** פחות מכיוון האזרחים הפשוטים, ויותר מח"כ שדיברו בצורה מבזה, וביזו את כבודך, ובכך ערערו את מעמדנו כאומה בפני עמנו ובעיקר בפני אויבינו והעולם כולו. אני, חברי ומורי, רואים בך הבריה המחבר את כל האומה היהודית בכל תחומיה. המשך בדרכך בגאון. רצוני לחזקך. המשך להיות נחוש. עינינו נשואות אליך ומוכנות בכל רגע בעת נקרא אל הדגל. שלך בהערכה ואהבה לאומית, אלירז.

הרמב"ם [הלכות פורים וחנוכה ג/א] - בבית שני, כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל, ... עד שריחם עליהם אלהי אבותינו, והושיעם מידם והצילם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים, והרגום, והושיעו ישראל מידם; והעמידו מלך מן הכהנים, וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנים.

הרב יהודה עמיטל [שיחה ליום העצמאות תשנ"ד¹] - "כה אמר ה' צבאות עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים... ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה. כה אמר ה' צבאות כי **יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם** גם בעיני יפלא נאם ה' צבאות." - בתיאור זה של הנביא זכריה, **אין אף תופעה חריגה או על טבעית**... יש כאן תיאור פסטורלי פשוט, של חיים נור-מלים. הסבא והסבתא יושבים בירושלים, ... והנכדים... משחקים ברחוב. וכי על תופעה זו אומר הנביא **שתיפלא בעיני שארית העם הזה?** יתירה מזו: רבי עקיבא, התנא הגדול, היה מסוגל להתבונן בעיניו הבהירות, לחייך ולצחוק תוך כדי חווית החורבן הנורא כאשר נזכר בפסוקים אלה... וכי זו בלבד ניבא? וכי לא ניבא דברים גדולים מאלה? וכי לא ניבא "רני ושמחי בת ציון כי הני בא ושכנתי בתוכך נאם ה'. ונלוו גוים רבים אל ה' ביום ההוא והיו לי לעם ושכנתי בתוכך וידעת כי ה' צבאות שלחני אליך" (שם ב, יד-טו). מדוע לא הזכרה נבואה זו? ... "אבתים מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלקים אחרים ואקח את אביכם את אברהם ואולך אותו בכל ארץ כנען" וכו'. מה זה קשור ליציאת מצרים? התשובה היא... אין להבין את יציאת מצרים מבלי שמבינים את "תרח אבי אברהם". **מי שלא מבין מה פירוש הדבר שעם שלם גולה מארצו, אינו מבין את המשמעות ההיסטורית של "דרכי ציון אבלות".... אחרי אלפיים שנה ילדים משחקים ברחובות יהודה, בחוצות ירושלים! וכי תופעה טבעית היא זאת, אחרי אלפיים שנה?** ... וכי יודעים אתם כמה קרבנות נפלו בג'וד' אייר, לפני ארבעים ושש שנה? למעלה ממאה וחמשים, וכל זאת יום אחד בלבד לפני ההחלטה על הקמת המדינה!...מה היו הגבולות של אותה מדינה? ללא הכותל המערבי, ללא נהריה, ודאי שללא נצרת, לוד, רמלה, מגדל, אשקלון, בארה שבע. ירושלים בינלאומית. על זה אמרו הלל? לא. אמרו הלל על מלכות שחזרה לישראל. זכרו את דברי הרמב"ם בהלכות חנוכה, שבזכות חשמונאים "חזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה". ... אינני מדבר על כך שלמחרת היום, **נאלצתי למהר ולסיים את אמירת ההלל כי היה לי כבר צו קריאה ביד.**

אם תאכלנה נשים פרים [י"ז]

<http://www.ch10.co.il/news/305909/#.Wyt8zdVvapo>

ידידיה מאיר [ט"ו אב התשע"ו] - מאז הטור שפורסם כאן בשבוע שעבר בעקבות פטירתו של ר' שמואל עמנואל... בני המשפחה שמו לב ש"שבת נחמו" מתקרבת, שבת נחמו ראשונה בלי אבי המשפחה. הם שלחו לי את הסיפור המשפחתי הבא, שהתרחש בדיוק השבוע, לפני 72 שנה, ומלמד על הבית שממנו הגיע ר' שמואל. וכך הוא נהג לספר:

"תשעה באב תש"ד במחנה ברגן בלזן. זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קיבלו עונש. היום אין אוכל, לא למבוגרים, לא לנשים, לא לזקנים ולא לילדים. סיבת העונש: הגרמנים גילו שמישהו במחנה שרף מזרן, בנימוק שהיה מלא בכינים. זה פשע בל יכופר, זו חבלה חמורה ולכן הוטל עונש על כל יושבי המחנה מנער ועד זקן.

אמא חנה בישלה מעט דייסה בלי חלב לאחותי הקטנה בתיה בת הארבע, בלי תנור ובלי נפט על מעט קש ובעמל רב. ברגע האחרון תפסו אותה שניים מאנשי השמירה היהודית במחנה. יהיה משפט.

וכך דרך ניהולו של 'משפט' במחנה: נוסף על העונשים שהגרמנים מטילים, חייבים גם האחראים היהודים שבמחנה להעניש את העבריינים. לשם כך נערך משפט פנימי. הגרמנים נהנו לראות כיצד יהודים מענישים את אחיהם. המשפט של אמא נקבע ליום שישי בערב, ליל שבת נחמו תש"ד. בדרך כלל ארך משפט כזה זמן רב, וכלל תובע יהודי, עדים, דברי הנאשם, הגנת הסנגור ופסק דין של השופטים. כולם יהודים, אסירי המחנה. אולם משפטה של אמא ארך זמן מועט בלבד.

פסק הדין: שלילת מנות לחם ליומיים. אמא ויתרה על זכותה להכניש חלק מהאשמות המופרזות, ואף ויתרה על השתתפות הסנגור שאמור לבקש הקלה בעונש על עבירה של בישול בשביל פעוטה בת ארבע.

ישבנו בליל שבת והמתנו לשובה של אמא ממקום המשפט. כאשר סיפרה על פסק הדין, שאלתי אותה מדוע המשפט היה כל כך קצר ולמה לא ניצלה את זכותה להכניש לפחות חלק מהאשמות. מדוע לא אמרה שבאותו יום לא חילקו כלל אוכל ועל כן בישלה דבר מה בעבור הבת הקטנה. אמא לא ענתה. ראיתי שהיא נרגשת מאוד.

העזתי ושאלתי פעם נוספת, ואמא ענתה: 'לא היו שם רק שופטים, תובע וסנגור. ישב שם יהודי שרשם פרוטוקול. כל מילה שהייתי אומרת שם הייתה נרשמת מיד בידי יהודי, ובליל שבת! לכן שתקתי. מוטב לרעוב מעט יותר, מלגרום לכך שיהודי יכתוב בשבת'.

הטה אלוהי אֶזְנֶךָ [כ']

תחנון של שני/חמישי - והוא רחום..... אם עונות תִּשְׁמַר יְהוָה. אֶדְנִי מִי יַעֲמֵד: כִּי עִמָּךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָא: ... הטה אלהי אֶזְנֶךָ וּשְׁמַע. פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהַעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֵינוּ. ... אל תַעֲזֹבנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֵל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי נִפְשָׁנוּ קִצְרָה. ... הפותח יָד בְּתִשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים. נִבְהַלֵּה נִפְשָׁנוּ מֵרַב עֲצָבוֹנוֹ. ... הַבִּיטָה בְּעֵינֵינוּ. כִּי רַבּוּ מִכְּאוֹבֵינוּ. וְצָרוֹת לִבְבָנוּ. ... דַּל כְּבוֹדֵנוּ בְּגוֹיִים. ... עַד מָתִי עֲזָךְ בְּשָׁבִי. וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד צָר. ... ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. שׁוּב מִחֲרוֹן אַפְּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמְּךָ: הַבֵּט מִשְׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הֵיינוּ לְעַג וְקֵלֶס בְּגוֹיִם. נִחַשְׁבָנוּ כְּצֹאן לְטִבַח יוֹבֵל. לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְמַכּוֹת וּלְחַרְפּוֹת: וּבְכָל זֹאת שְׁמֶךָ לֹא שָׁכַחְנוּ. נָא אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ. יי:

סליחות ליום א' לפני ר"ה - אֶךְ צִפְתָּח לִפְנֵיךְ דַּר מוֹתָנִים / בְּאֵלּוֹ דְּבָרִים צִשְׁפַּךְ שִׁיחִים

גַּעֲלָצְנוּ צִתְּבוֹתֶיךָ הַיִּשְׁרִים וְהַצְּבוֹתִים / דְּבַקְצָנוּ בְּתַעֲבוֹתֵינוּ וּבְמַעֲשֵׂים זְנוּחִים... מֵאַיִן וְעַד-עֵתָה אַנְנוּ צְדָחִים / נִהְרָגִים נִשְׁחַטִּין וְנִטְבַּחִים: שֶׁרַדְנוּ מִתִּימָעַט בֵּין-קוֹצִים כְּסוּחִים / עֵינֵינוּ כְּלוֹזִת לְמִצְרָחוֹת... שׁוֹכֵן עַד [וְקָדוֹשׁ] צִפָּה בְּעַלְבוֹן אַנְחוּחִים / תִּמְוֹכִים עַלֶיךָ וּבְךָ מוֹתָנִים: בְּצוֹרְאוֹתֵינוּ יִמִּיךָ צוֹשַׁע לְצִחִים / כִּי-עַל-רַחֲמֶיךָ הִרְבִּים אַנְנוּ בְּטוֹחִים...

שמות פרק ל"ב (ז) וידבר יקוק אל-משה לך-ר'ד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים: (ח) סרו מחר מן-הדרך אשר צייתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו-לו ויזבחו-לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוק מארץ מצרים: (ט) ויאמר יקוק אל-משה ראיני את-העם הזה והגה עם-קשה-ערף הוא: (י) ועתה הניחה לי ויחר-אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול:

שמות פרק ל"ג/ה-ויאמר יקוק אל-משה אמר אל-בני ישראל אתם עם-קשה-ערף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך...

שמות פרק ל"ד/ט-ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך-נא אדני בקרבנו כי עם-קשה-ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו:

רש"י הירש [שמות ל"ד/ח]- עתה נתברר לו למשה בתכלית הביורור מה שהעלה בדעתו מלכתחילה; על אודות כוונתו של ה' בשעה שבחר באותו עם - קשה - ערף מכל העמים ... כשם שדווקא חולשתו המדינית של ישראל, וחוסר ישע שהפקיר אותו לידי הגויים, כן יאה לו ביותר, בגלל מידת קשיות - העורף הטבעית שבו, ... דווקא בגלל היותו עם קשה עורף - דווקא משום כך: ילך נא אדני בקרבנו.

"דה מרקב" [24.4.18]- עד השנה האחרונה, מסעדות כשרות היו בעיקר נחלתם של שפים או יזמים דתיים שהקימו מסעדות ביישובים עם אוכלוסייה דתית משמעותית... ואולם, בחודשים האחרונים, מסתמנת מגמה ברורה: הכשרות משתלטת על ענף המסעדות. רוב המסעדות החדשות שנפתחות כיום בישראל הן כשרות, מסעדות שפעלו במשך שנים כלא כשרות מוסבות למסעדות כשרות למהדרין, וגם השפים המוכרים והגדולים ביותר, שבעבר התגאו במטבח לא כשר וססגוני, בוחרים כיום להציע אוכל כשר. בתל אביב, ברמת גן, בגבעתיים, בחיפה, באילת וביישובים חילוניים נוספים נפתחו עשרות מסעדות כשרות בשנה החולפת... ברודר מוסיפה כי "מה שנתן דחיפה מאוד גדולה לנושא הוא העלייה והתיירות של יהדות צרפת, שהביאה עמה דתיים אמידים שלא רוצים להסתפק במועט".

ארזי הלבנון [כ"א]

מסכת ראש השנה דף י"ח עמוד ב' - "צום השביעי" = זה ג' בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם... ללמדך ששקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלהינו.

הרב י.מ. לאן [יהדות הלכה למעשה]- מיתת צדיקים - משמעותה: קטיעת כל הפוטנציאל הגלום ביכולתם.... מיתתו של אדם כזה אכן שקולה כשריפת בית אלוקינו, משום שכל הפוטנציאל הזה ירד לטמיון, ועל כך ראוי לצום ולספוד כמו על החורבן עצמו. ניתן לומר על פי זה שישנו מבנה ברור לתעניות החורבן: הצום הראשון, עשרה בטבת, מציין את המשבר שהתחיל את החורבן - המצור על ירושלים. לאחר מכן באים שני צומות המבטאים את החורבן עצמו - צום על בקיעת העיר (יז' בתמוז) וצום על שריפת בית המקדש (תשעה באב). לבסוף, בסגירת המעגל, ישנו צום על החמצת אפשרות התיקון, וזוהי משמעותו של צום גדליה.

בראשית פרק מ"ה/א ... וילא-עמד איש אתו, בהתנדב יוסף אל-אתו. ... ויאמר יוסף אל-אתו יוסף, העוד אבי חי; וילא-יקלו אתו לעצות אתו, כי נבטלו מפניו. ד ויאמר יוסף אל-אתו גשו-נצא אל, ויגשו; ויאמר, יוסף יוסף אתיכם, אשר-מביתם אתו, מצרומה. ה ועתה אל-תעצבו ואל-יחר בעיניכם, כי-מביתם אתו, הנה: כי למתנה, שלחתי אליהם לפניהם. ופי-זה שצתם הרעב, בקרב הארץ; ועוד חמש שנים, אשר אנ-חריש וקציר. ז וישלחתי אליהם לפניהם, לשום להם שארית בארץ, ולהחיות להם, לפליטה גדלה. כד וישלח את-אתו, וילכו; ויאמר אליהם, אל-תרגזו בדרך. כה ויעלו, ממצרים; ויבאו ארץ מצעו, אל-יעקב אביהם ...

רש"י [ט"ו]- ולפי פשוטו של מקרא, יש לומר לפי שהיו נכלמים היה דואג שמא יריבו בדרך על דבר מכירתו להתווכח זה עם זה ולומר על ידך נמכר אתה ספרת לה"ר עליו וגרמת לנו לשנאתו

בראשית פרק נ' יד וישב יוסף מצרימה הוא ואחיו, וכל-העלים אתו לקבר את-אביו, אחרי, קברו את-אביו. טו ויראו אחי-יוסף, כי-מת אביהם, ויאמרו, לו ישטמנו יוסף; והשב ישיב, לנו, את כל-הרעה, אשר גמלנו אתו. טז ויצו, אל-יוסף לאמר: אביך צוה, לפני מותו לאמר. יז כה-תאמרו ליוסף, אנא שא נא פשע אחיך וחסאתם כי-רעה גמלוך, ועתה שא נא, לפשע עבדי אלהי אביך; ויבך יוסף, בדברם אליו. יח וילכו, גם-אחיו, ויפלו, לפניו; ויאמרו, הננו לך לעבדים. יט ויאמר אלהם יוסף, אל-תיראו: כי התחת אלהים, אני. כ ואתם, תשביתם עלי רעה; אלהים, תשבה לטובה, למען עשה כיום הזה, להחית עם-רב. כא ועתה, אל-תיראו--אנכי אכלכל אתכם, ואת-טפכם; וינחם אותם, וידבר על-לבם.

רבינו בחיי [שם ז'] "ויבך יוסף בדברם אליו"; תכף שהזכירו לו אביו בכה לגודל האהבה ונכמרו רחמיו. והנה, אחיו בקשו ממנו מחילה, ולא באר הכתוב שמחל להם, וכבר בארו רז"ל: (ב"ק צב א) "שכל מי שחטא לחברו ועשה תשובה אינו נמחל לעולם עד שירצה את חברו", ואף על פי שהזכיר הכתוב: "וינחם אותם וידבר על לבם", שנראה בזה שהיה להם רצון מיוסף, מכל מקום לא ראינו שיזכיר הכתוב מחילה ביוסף ... ועל כן הוצרך העונש להיותו כמוס וחתום להפקד אחר זמן בענין עשרה הרוגי מלכות.

פיוט "אלה אזכרה" [מוסף של יוה"כ]- אלה אזכרה ונפשי עלי אשפכה.... כי בימי השר לא עלתה ארובה. לעשרה הרוגי מלובה... **ב**למדו ספר מפי משולי ערמותי... ופתח באצלה המשפטים... "וגזב איש ומקרו ונזמ- צא בקדו מות יומת". וקרא לעשרה חכמים גדולים... **ד**ינו משפט זה לאשורו, ואל תעוזהו בקרב לאמרו... כי ימצא איש גזב נפש מאחיו מקבני ישראל והתעמר בו ומקרו. **ה**ם בענין לו "ומת הגזב ההוא." **גם איה אבותי- כם אשר אחיהם מברוהו... א**תם קבלו דין שמים עליכם... ואם היו בחיים הויתו דגם לפניכם ואתם תשא עון **אבותיכם.** **ז**מן תצה לזו שלשית ימים, עד שצדע אם נגזר הדבר ממרומים... **ט**הר רבי ישמעאל עצמו... ועלה למרום ושאל מאת האיש לביש תבדים ונזם לו **קבלו עליכם צדיקים וידידים, כי שמעתי מאחורי הפגוד כי בזאת אתם נלכדים.** **י**רד והגיד לחבריו מאמר אל, וצוה הבליעל להקדם בכת ולצל.

הרב אליעזר מלמדן [בשבע, כ' בחשוון תשע"ה 13/11/14] - ... הגאון **הרב שלמה גורן** זצ"ל. ..ראוי להזכיר דברים מספרו 'הר הבית'.... "לא יכולתי להשתחרר מן ההרגשה שמבחינה היסטורית הקדשת רחבת הכותל המערבי לתפילת יהודים, אינה אלא תוצאה של גירוש היהודים מהר הבית על ידי הצלבנים והמוסלמים גם יחד. כך נוצר מצב בלתי נסבל שגם לאחר שחרור הר הבית על ידינו נשארו המוסלמים על הר הבית למעלה ואנו למטה", ...לקראת שבת נחמו תשכ"ז פרסם הרב גורן שתיערך תפילה חגיגית המונית על הר הבית, באזור המותר בכניסה לאחר טבילה. **אולם בהוראת ראש הממשלה ושר הביטחון התפילה בוטלה. כמה ימים לאחר מכן החליטה ועדת שרים ששר הביטחון והרמטכ"ל יורו לרב הראשי לצה"ל, הרב גורן, שלא יארגן יותר תפילות על הר הבית.** ההוראה זעזעה את הרב גורן, והוא ניסה לבטל אותה בכל יכולתו ובכלל זה כתב מכתב ארוך ומנומק לוועדת השרים, ובו טען: הכיצד דווקא במקום הקדוש ביותר ליהודים יהיה אסור ליהודים להתפלל?!... "אישים דגולים! הצילו את קודש הקודשים של

האומה, אל תסגירו את הר הבית בידי מחלליו...". לצערנו, קריאתו של הרב גורן לא נענתה. שר הביטחון משה דיין החליט להעביר את האחריות לניהול סדרי הר הבית לידי הוואקף, ופקד על הרבנות הצבאית להתפנות מהר הבית, ולא להתערב יותר בשום עניין מענייני הר הבית.

מי יתן ראשי מים [כ"ה]

משנה, מסכת סנהדרין ד/ה- לפיכך נברא אדם יחידי בעולם, ללמד שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו כאילו איבד עולם מלא; וכל המקיים נפש אחת, מעלים עליו כאילו קיים עולם מלא"

מסכת ברכות י"ז עמוד א'- רבא בתר צלותיה אמר הכי; "אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי" ...והיינו וידוי דרב המנונא זוטי ביומא דכפורי.

הרב קוק [עולת ראייה ח"ב]- "לפני שנוצרתי"- כל אותו הזמן הבלתי מוגבל שמעולם עד שנוצרתי ודאי לא היה דבר בעולם שהיה צריך לי, כי אם הייתי חסר בשביל איזו תכלית והשלמה, הייתי נוצר! וכיון שלא נוצרתי עד אותו הזמן, הוא אות שלא הייתי כדאי עד אז להבראות. ואילו הייתי מיוחד מעשי עכשיו אל תכלית בריאתי, הנני עכשיו כדאי. אבל כיון שאין מעשי מכוונים לטוב התכלית, הרי לא הגעתי אל תכלית בריאתי. ואיני עדיין כדאי, כמו קודם לכן".

הרב סולובייצ'יק [ימי זכרון עמ' 11]- את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים... ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין רק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם. ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו. באילו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא זה בכוחו של האדם למלא את שליחותו. בורא העולם פועל בהתאם להלכה האומרת כי לא יתכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד שהוא למעלה מכוחותיו של שליח. זו שליחות שאי אפשר לקיימה והיא מחוסרת כל ערך. מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו גם את היכולת לפעול כשליח. משום כך נברא היחיד בתקופה ובמקום שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם מילוי שליחותו.

אז בהלך ירמיהו על קברי אבות [כ"ו]

איכה רבה (בבב) פתיחתא כד-...לך וקרא לאברהם ליצחק וליעקב ומשה מקבריהם שהם יודעים לבכות...הציחו משה, והלך אצל מלאכי השרת, שהיה מכיר אותן משעת מתן תורה. אמר להם; "משרתי עליונים, כלום אתם יודעים מפני מה אני מתבקש לפני הקב"ה?" אמרו לו "בן עמרם-אין אתה יודע שבית המקדש חרב וישראל גלו". והיה צועק ובוכה עד שהגיע לאבות העולם. מיד אף הם קרעו בגדיהם...אמר אברהם לפני הקב"ה; "רבונן של עולם- מפני מה הגלית את בני ומסרתן ביד האנמות, והרגום בכל מיתות משונות, והחרבת בית המקדש דש...?" אמר לו הקב"ה לאברהם-, בניך חטאן ועברו על כל התורה...

- מיד פתח אברהם לפני הקב"ה ואמר- רבש"ע למאתה שנה צתת לי בן, וכשעמד על דעותי והיה בחור בן שלשים ושבע שנים, אמרת לי העלה עולה לפני, ונעשיתי עליו כאכזרי ולא ריחמתי עליו, אלא אני בעצמי כפתתי אותו, ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני?
- פתח יצחק ואמר- רבש"ע כשאמר לי אבא, אלהים יראה לו השה לעולה בני (בראשית כב ח), לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח ופשטתי את צוארי תחת הסכין, ולא תזכור לי זאת, ולא תרחם על בני.
- פתח יעקב ואמר- רבש"ע לא עשרים שנה עמדת בבית לבן, וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע ובקש להרוג את בני, ומסרתני עצמי למיתה עליהם, ועכשיו צמסרו ביד איביהם כצאן לטבחיה, לאחר שגדלתי כצאן פרזים של תרגוליים, וסבלתי עליהם צער גדול בצים, כי רוב ימי הייתי בצער גדול בעבורם, ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על בני.

- פתח משה ואמר- רבש"ע לא רועה צאמן הייתי על ישראל ארבעים שנה, ורצתי לפניהם כסוס במדבר, וכשהגיע זמן שיבצסו לארץ, גזרת עלי במדבר יפלו עצמותי, ועכשיו שגלו שלחתי לי לספוד ולבכות עליהם...ועוד אמר משה לפניו רבש"ע כתבת בתורתך □ ושור אן שה אנתו ואתבנו לאתשחטו ביום אחד (ויקרא כב כח), והלא כבר הרגו בנים ואמוציהם כמה וכמה ואתה שותק.

- באותה שעה קפצה רחל אמינו לפני הקב"ה, ואמרה; "רבש"ע- גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותו שבע שנים, והגיע זמן נשואני לבעלי, יעז אבי להחליפני לבעלי בשביל אנותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתני לבעלי ומסרתני לו סימן שיכיר ביני ובין אנותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את אנותי, ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אצני שאצני בשר ודם עפר ואפר לא קצאתני לצרה שלי ולא הוצאתנה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קצאתני לע"ז שאין בה ממש והגלית בני, ונזרתי בחרב, ועשו איבים עם כרצונם.

מיד נתגללו רחמיו של הקב"ה ואמר; "בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, וה' ד כ"ה אמר ה' קול ברמה נשמע... מנעני קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולותך... ושובו בני לגבולם."

משנה, סוטה א/ט- מרים המתינה למשה שעה אחת, שנאמר "ותתצב אחותו מרחוק", לפיכך נתעכבו לה ישראל שבעה ימים במדבר, שנאמר ו"העם לא נסע עד האסף מרים".

ספרי [במדבר פייסקא קו]- 'ללמדך שבמדה שאדם מודד בה מודדים לו; מרים המתינה למשה שעה אחת, שנאמר "ותתצב אחותו מרחוק". לפיכך, עיכב לה המקום שכינה, וארון, כהנים, ולוים, וישראל, ושבעה ענני כבוד שנאמר "והעם לא נסע עד האסף מרים".

מכילתא דר' ישמעאל [ידיה בשלח" פתיחתא]- ללמדך שבמדה שאדם מודד בה מודדין לו:

1. אברהם לוה מלאכי השרת שנאמר "אֲבָרְקָהּ הַלֵּךְ עִמָּךְ לְשִׁלְחָם" (בר' יח: טז) והמקום לוה את בניו במדבר ארבעים שנה...
2. באברהם כתיב "יִקַּח-נָא מְעַט-מִמֶּנִּי" (בר' יח: ד) - והקב"ה העלה לבניו את הבאר במדבר...
3. באברהם כתיב "וְאֶקְחָה פֶת-לְחֶם" (בר' יח: ה) - והב"ה הוריד לבניו את המן במדבר ...
4. באברהם הוא אומר "וְאֶל-הַפֶּקֶר רֵץ אֲבָרְקָהּ" (בר' יח: ז) - והקב"ה הגיז שליו לבניו ...
5. באברהם הוא אומר "וְהִשְׁעֵנוּ תַחַת הָעֵץ" (בר' יח: ד) - והקב"ה פרש לבניו שבעה ענני כבוד...
6. באברהם כתיב "וְהוּא-עֹמֵד עָלֵיהֶם" (בר' יח: ח) - והקב"ה הגין על בניו במצרים שלא ינגפו...

הרב טל שאוליאן ["ציון"- בית להתחדשות יהודית, רב קהילת מחזיקי תורה בבתי ים(יוצאי טורקיה)]-

[13/5/2018, 15:39] ...השבוע שעבר היה שבוע עמוס למר צתניהו. הוא גילה את עניין המסמכים הסודיים מארצנו, לוחץ על טראמפ בצאנאם אסטרטגי מדהים, טס לקפריסין לסדר את עניין הגז, לטס למוסקבה להגיע להבנות עם פוטין, ובין היתר אשר את ההפצצה הכי נרחבת מאז מלחמת ששת הימים ". כל זה מה שפורסם, על מה שלא פורסם - אצני מדבר. בעצם על דבר אחד לא ידוע שעשה ביבי - אצני כן רוצה לדבר... היום התגלה לי שבין לבין, ראש הממשלה מצא זמן להתקשר לרב זקן שכואבות לו הרגליים. מקורבו של הרב ישראל מאיר לאן סיפר לי שפתאום, בין כל ההתחייבויות הבינלאומיות, התקשר ביבי ישירות לרב לאן ושוחח איתו על בריאותו וחזק את מצב רוחו במשך עשרים דקות.

אַז בְּמִלְאֵת סֶפֶק יָפָה כְּתָרְצָה [כ"ז]

זֶכֶּן שְׁנַיִם עָשָׂר וְהָיוּ שְׁבַע יְהוָה וְשִׁשִּׁים רַבּוֹא וְשִׁבְעִים וְאַחַד סְנַהֲדָרֵי יְהוָה:

<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A2%D7%91%D7%A8%D7%95%D7%AA>

עברות שמות החל כבר בתקופת ה**יישוב**, ונשא לעיתים מטען **סמלי** רב, כ"ש**לילת הגלות**". ... עברות שמות החל כבר בתקופת ה**יישוב**, ונשא לעיתים מטען **סמלי** רב, כ"ש**לילת הגלות**". ... ב-1944 הטיל ה**וועד הלאומי** על **מרדכי נימצביצקי** את ניהול הפעולה וההדרכה למען ההתאזרחות והשם העברי. ... בעיצומה של מלחמת העצמאות הוקמה **בצה"ל** "ועדת שמות עברי", ... הוועדה פרסמה באלפי עותקים את החוברת "**בחר לך שם עברי!**", שנועדה להמריץ את החיילים להחליף את שמותיהם הלועזיים בשמות בעלי ניחוח צברי. הוראות הממליצות לבחור בשם עברי ניתנו לש-גירים, לקצינים בכירים בצה"ל (הוראת **בן-גוריון** אינה מחייבת אלא ממליצה), לשופטים ולנציגי המדינה בגופים בינלאומיים.

עם מינוי **אלופי צה"ל** בתקופת ה**הפוגה הראשונה**, **דרש** בן-גוריון מכל האלופים לעברת את שמם. מפקד ה**פלמ"ח**, האלוף יגאל פייקוביץ', לא התייחס לרעיון העברות ברצינות ולא העביר שם עברי למתכנני טקס הענקת הדרגות. עם הגיעו לטקס, הוברר לו כי דוד בן-גוריון החליט לעברת את שמו ליגאל הגלעדי מבלי לשאול את פיו; הוא לא אהב את השם, והחליט לשנותו ל**יגאל אלון**. ב-1955 **קבע** בן-גוריון **כשר הביטחון** כי רק אנשי **צבא בעלי שמות עבריים** יוכלו לייצג את **צה"ל בחו"ל**. ... בקרב עולי **שנות ה-50** רווח המנהג לעברת את שמם, פעמים רבות ניתן לעולים שם עברי על ידי הגורמים שטיפלו בקליטתם. פְּרָנץ קישהונט, למשל, קיבל מפקיד **הסוכנות היהודית** את השם **אפרים קישון**. לדברי קישון, פקיד הסוכנות שאל אותו לשמו, וכאשר נענה "פרנץ" אמר: "אין דבר כזה", ורשם "אפרים", וכך עשה גם ביחס לשם משפחתו.

הרב משה כהן שאולי זצ"ל, הרב הראשי של יהדות איראן [הגיגי הבשם" - אדם, תוחלתו ותכליתו, עמוד 43]. ארץ 'לקוטאית' היא ארצנו. ארץ המלקטת בניה, השבים אליה מכל קצוות תבל, ממאה ויותר ארצות, והדוברים למעלה משמונים שפות. **עדה עדה והליכותיה, ארץ ארץ ומנהגיו. המטיפים למיזוג העדות – אינם יודעים מה גודל ההפסד והנזק ממיזוג שאינו אלא טשטוש ואיבוד אותם ערכים, מסורות ומנהגים נאים ומבודרים, שנוהגת כל עדה מזה כאלפיים שנות דור. אגרטל עם פרחים שונים בשלל גוונים וריחות, עדיף ונאה מאגרטל חד גוני אשר בו פרחים ממין אחד וצבע אחד. יש לשמור על הייחוד בתוך האיחוד**.*

'שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תַּעַן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יִדְוֶד אֶלְהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטֵי אֶת־הָעָם מִשִּׁפְטֵי צִדֵּק—

סנהדרין דף ט"ז, עמוד ב': מִצְוָה בְּשִׁבְטֵי לְדוֹן אֶת־שִׁבְטֵי.

רש"י [שם]—ולא ילכו בני שבט זה לבית-דין של שבט אחר'.

- **המגן אברהם** [הקדמה לאנ"ח סימן ס"ח]— "אֲמִנְנָם הַמְצַהֲגִים שְׁזַהְגוּ בְּשֵׁרֵי הַתְּפִלָּה אֲנִי לְשִׁנּוֹת מִמְצַהֲגֵי מִקוֹמוֹ, כִּי יִבְשׁוּ שְׁעָרֵים בְּשֵׁי מַיִם נֹגֵד יִבְשׁוּ שְׁבָטִים, וְכָל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָרֵי וּמְנַהֲגֵי לְבָדֵי."
- **מזמור קכ"ב**— יְרוּשָׁלַם הַבְּצֻרָה בְּעִיר שְׁחָבְרָה לָהּ יִתְהַדוּ שְׁפָסֵם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'."

מדרש במדבר רבה [פרשת במדבר, פרשה ב]— "איש על דגלו באותות—... קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם, וכל האומות מסתכלין בהם ותמהין ואומרים; "מי זאת הנשקפה וגו!" אומרים להם האומות "שובי שובי... שובי שובי ונחזה בך... וישראל אומר; "מה תחזו בשולמית"— מה גדולה אתם נותנים לנו? שמא כ"מחולת המחנים"? שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה האלהים במדבר; דגל מחנה יהודה, דגל מחנה ראובן, דגל מחנה דן, דגל מחנה אפרים, יכולים אתם לעשות לנו כך?"

אַצְבְּעוֹתַי שְׁפָלוּ וְאַשִׁיּוֹתַי נָפְלוּ [ל"ב]

מסכת ברכות מ"ח עמוד ב'— דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים; דוד תקן "על ישראל עמך ועל ירושלים עירך" ושלמה תקן "על הבית הגדול והקדוש".

הבית יוסף [או"ח קמ"א/ז]— כתב הרשב"א ... ובדאי דקודם כיבוש הארץ ובנין ירושלים לא היו אומרים כמטבע שאמרו לאחר כיבוש ובנין, וכמו שאין אנו אומרים כאותו מטבע שתיקנו דוד ושלמה, שאנו מבקשים להחזיר המלכות ולבנות הבית, והם היו מבקשים להעמיד מלכות ולהעמיד בנין הבית ולהמשיך שלות הארץ... **והרמב"ן** כתב בספר ההשגות... ושנינו בו ומלכות בית דוד משיחך במהרה תחזירנה למקומו ותבנה ירושלים, כי הענין תיקון שלמה יאמר:

”רחם נא ה' א-לוהינו על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו—א-לוהינו, אבינו, רענו, זוננו, פרנסנו וכלכלנו, והרווח לנו ה' אלוקינו מהרה מכל צרותינו, ונא אל תצריכינו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלאוותאם, כי אם לידי המליאה הפתוחה, הגדושה והרחבה...”

<p>מדרש משלי [פרשה כג/ה]-רבי אליעזר שאל את רבי יהושע; א"ל: "רבי מקרא הזה, מאי פירושו? "זרעתם הרבה והבא מעט; אכול ואין לשבעה; שתו ואין לשכרה; לבוש ואין לחום לו; והמשתכר משתכר אל צרור נקוב" (חגי א/ו)."</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ "זרעתם הרבה והבא מעט, משבטל העומר, ❖ "אכול ואין לשבעה, משבטל לחם הפנים, ❖ "שתו ואין לשכרה, משבטל הנסכים, ❖ "לבוש ואין לחום לו, משבטלו בגדי כהונה, ❖ "והמשתכר משתכר אל צרור נקוב, משבטלו שקלים." <p>ועוד אמר לו: "רבי המקרא הזה, מהו פירושו? "כי תאנה לא תפרח, ואין יבול בגפנים, כחש מעשה זית, ושדמות לא עשה, אוכל גזר ממכלה צאן, ואין בקר ברפתים" (חבקוק ג/י"ז).</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ "כי תאנה לא תפרח, משבטלו הבכורים, ❖ "ואין יבול בגפנים, משבטלו הנסכים ונסכי יין, ❖ "כחש מעשה זית, משבטל שמן המאור ושמן המשחה, ❖ "ושדמות לא עשה אוכל, משבטלו התמידין והמוספין, ❖ "גזר ממכלה צאן, משבטלו הקרבנות, ❖ "ואין בקר ברפתים, משבטלו זבחי שלמים." 	<p>ספר החינוך [לחם הפנים, מצווה # צ"ז]-משרשי המצוה. שציונו הא-ל ברוך הוא מצוה תמידית בלחם לפי שבו יחיה האדם, ועל כן צריך אליו להיות הברכה מצויה בו תמיד, ומתוך עסקנו בו לקיים עליו מצות השם יתברך, יהיה הרצון והברכה חלים עלינו ויתברך במעינו.</p> <p>הרמב"ן [שמות כ"ה/כ"ד]- שזה סוד השולחן, כי ברכת השם מעת היות העולם לא נברא יש מאין, אבל עולם כמנהגו נוהג... אבל כאשר יהיה שם שרש דבר תחול עליו הברכה ותוסיף בו... וכן השולחן בלחם הפנים, בו תחול הברכה, וממנו יבא השובע לכל ישראל</p> <p>מסכת ראש השנה, דף ט"ז עמוד א-אמר הקדוש ברוך הוא: "הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות." ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקדוש ברוך הוא: " הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן." ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקדוש ברוך הוא: "נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה."</p>
---	--

הרמב"ם [הלכות תשובה ח/א, ט/א]- טובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא... הצדיקים הוא שיזכו לנועם זה ויהיו בטובה זו ופרעון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים אלו אלא יכרתו וימותו... שמא תקל בעיניך טובה זו ותדמה שאין שכר המצות?... נמצא פירוש כל אותן הברכות והקללות על דרך זו, כלומר: אם עבדתם את ה' בשמחה ושמרתם דרכו משפיע לכם הברכות האלו ומרחיק הקללות מכם, עד שתהיו פנויים להתחכם בתורה ולעסוק בה, כדי שתזכו לחיי העולם הבא. וייטב לך לעולם שכולו טוב, ותאריך ימים לעולם שכולו ארוך ונמצאתם זוכין לשני העולמות: לחיים טובים בעולם הזה המביאים לחיי העולם הבא.

הרב קוק [אורות הקדש ב/שי"א]- יש עולם של חול, ועולם של קודש... העולמים סותרים זה את זה. כמובן, הסתירה היא סובייקטיבית. האדם בהשגתו המצומצמת אינו יכול לפשר בין עולם החול ועולם הקודש, ואינו יכול להשוות את סתירותיהן, והן אמנם מיושבות ברום עולם, במכון קודש הקודשים

שאלו שרופה באש [מ"א]

מגן-אברהם [או"ח, תק"פ/ט]- כתב **התניא**; ביום הששי פ' חקת, נהגו יחידים להתענות, שבאותו היום נשרפו כ' קרונות מלאים ספרים בצרפת, ולא קבעו אותו בימי החדש, מפני שמתוך שאלת חלום, נודע להם שיום הפרשה גורם גזירה התורה; "זאת חקת התורה" מתרגמין "דא גזירת אורייתא". וגם בשנת ת"ח נחרבו שני קהילות גדולות באותו היום כמ"ש בסליחות שחבר בעל **השפתי כהן**.

מסכת עבודה זרה י"ח עמוד א' - מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה, ומקהיל קהילות ברבים, וספר תורה מונח לו בחיקו. הביאוהו וכרכוהו בספר תורה והקיפוהו בחבלי זמורות והציתו בהן את האור, והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו, כדי שלא תצא נשמתו מהרה. אמרה לו בתו: "אבא, אראך בכך?" אמר לה: "אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי, עכשיו שאני נשרף וספר תורה עמי, מי שמבקש עלבונה של ספר תורה הוא יבקש עלבוני." אמרו לו תלמידיו: "רבי, מה אתה רואה?" אמר להן: גילין נשרפין ואותיות פורחות..."

מרדש תנחומא (פרשת ויגש, סימן י) - בא וראה כל צרות שאירע ליוסף אירע לציון: **ביוסף** כתיב: וישאל אהב את יוסף. **בציון** כתיב: (תהלים פ) אוהב ה' שערי ציון.

ביוסף כתיב: וישנאו אותו. **בציון**, נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה (ירמיה יב).

ביוסף, ויקנאו בו אחיו. **בציון**, קנאתי לציון קנאה גדולה (זכריה ח)...

ביוסף, ויתנכלו אותו. **בציון**, על עמך יערימו סוד (תהלים פג).

ביוסף, ויפשיטו את כתונת הפסים. **בציון**, והפשיטוך את בגדיך (יחזקאל כג).

ביוסף, וישליכו אותו הבורה. **בציון**, צמתו בבור ח"י (איכה ג) ..

ומה שאירע ליוסף טובות אירע לציון טובות:

ביוסף, ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה. **וציון** יפה נוף משוש כל הארץ (תהלים מח).

ביוסף, איננו גדול בבית הזה ממני. **בציון**, גדול יהיה כבוד הבית הזה (חגי ב).

ביוסף, ויהי ה' את יוסף. **בציון**, והיו עיני ולבי שם (ד"ה ב ז)...

קינה על השואה

זכרו נא וקוננו / רבי שלמה הלברשטאם, האדמו"ר מבובוב

על שרפת אלפי מדרשות וכתבי כנסיות
רבבות ספרי תורה ולומדיה, נקונן בשאיות
שלחו באש מקדשי אל, הציתו ועינינו צופיות
ישלם המבעיר את הבעירה, ידין בגוים מלא גויות.
זעקו שמים ואדמה על אלפי עירות מבצרי תורה
ארצות אירופה וקהלותיה, נוחלי ומקמי מסורה
צדיקים זקנים וחסידים, דבקו אמונה טהורה
מיום גלינו מארצנו לא היה כזה כליון נורא.
רחם על שאריתנו, הבט נא משמים
למחנות הקדושים, פי עשר פיוצאי מצרים
קומם בית קדשנו, ונחמנו בכפלים.
רוממנו, והביאנו לציון וירושלים

זכרו נא וקוננו כל ישראל, קולכם ישמע ברמה
פי השמידה גרמניה את עמנו בימי זעם המלחמה
במיתות משונות אכזריות, ברעב ובצמא
אל תשכחו בכל הדורות, עדי תזכו לראות בנחמה.
צעקתם ובכייתיהם, צפופים וסגורים בקרונים
פצאן לטבח יובלו לשרפה בפכשונים
קול שועם יזכר תמיד לפני שוכן מעונים
בקראם שמע ישראל, מקרו נפשם לאדוני האדונים.
ראשי ישיבות ותלמידיהם, והמוני עמך שמה
העבדום בענויים קשים, והרגום ביד רמה
דמי ילדים רכים צועקים אליה מן האדמה
נקום נקמת טף ונשים, לא תחיה כל נשמה.

שלושה חברים יצאו לדרך / ידידיה מאיר, ט"ו בתמוז תשע"ח 28/06/18

לפני יותר מחודש שלח לי ידידי חזקי פורטוביץ' הזמנה לאירוע בווטסאפ... "היית מעוניין להנחות את זה?", הוא שאל. ... פתחתי לרגע את הקובץ המצורף וראיתי שמדובר בהכנסת ספר תורה. ... בדקתי את התאריך וראיתי שיש עוד הרבה זמן, ושזה באיזה מקום רחוק בדרום, אז אמרתי לעצמי שבהזדמנות אגיב לו. כלומר, בהזדמנות **אמצא את התירוץ למה לא מסתדר לי להנחות הכנסת ספר תורה הרחק בדרום.**

הזמן חלף, וההזמנה נשכחה מליבי. אפילו לא חזרתי אליו. זה לא בסדר, אני יודע, אבל כל האירוע פרח מזיכרוני ... השבוע, ביום ראשון, קיבלתי מייל בהול מהרב יהושע הרטמן מאנגליה שביקש ממני להתקשר אליו בהקדם. הרב הרטמן היה הר"מ שלי בישיבה בכיתה ט'. קשה להגיד שמאז אנחנו בקשר, ולכן קצת הלחיצה אותי הפנייה הדחופה... כשחזרתי אליו, הוא אמר לי בהתלהבות עצומה: "אתה חייב לשמוע סיפור! ...

"אז ככה", פתח הרב הרטמן, "יש לי אחיין, בן אחותי, קוראים לו חזקי פורטוביץ'. לפני 17 שנה, בגיל 23, הוא החליט יחד עם עוד שני חברי ילדות שלו, ממש חברים מהגן בבני-ברק, יחיעם פליישמן ואורי יעקובוביץ', להפריש בכל חודש סכום של 200 שקל כל אחד. למה דווקא 200 שקל? הם עשו חשבון שאם יתמידו בכך בכל חודש, אז בגיל ארבעים הם יוכלו לקנות ספר תורה ולתרום אותו לאחד מבתי הכנסת בארץ. וכך הם עשו, חודש אחרי חודש, שנה אחרי שנה. ואז, לפני כשנתיים, הם בדקו בקופה וראו שיש להם את הסכום. הם פנו לסופר סת"ם שיכתוב להם את הספר, ולקראת השלמת כתיבתו פרסמו מודעה עם הכותרת 'ספר תורה מחפש בית'. הם הזמינו קהילות שזקוקות לספרי תורה לפנות אליהם, אבל הדגישו שהם רוצים לתרום את הספר דווקא לקהילה שעד כה לא היה לה ספר תורה. הם לא רצו שספר התורה שלהם יונח בארון הקודש עתיר ספרים ויראה אור יום רק בהקפות של שמחת תורה... בעקבות המודעה הגיעו אליהם עשרות פניות, אבל מכולם בלטה זו של קיבוץ אחד שלא רק שלא היה לו ספר תורה, בקושי בית כנסת היה לו: קיבוץ כרם שלום".

וכאן הרב הרטמן המשיך וסיפר על הקיבוץ שהוקם בגבול עזה על ידי התנועה הקיבוצית ואיך היה במשך עשרות שנים, כמו קיבוצים רבים, בלי בית כנסת, ואיך בשנים האחרונות, כמו בקיבוצים רבים, החליטו החברים להקים שם בית כנסת. באין מבנה קבוע, הם הפכו את המכבסה הישנה לבית כנסת, ובקריאת התורה השתמשו בספר שהושאל להם על ידי השר אורי אריאל. וביום חמישי שעבר, בשיא תקופת המתיחות הביטחונית בעוטף עזה, נערכה הכנסת ספר תורה חגיגית, עם תושבי הקיבוץ הוותיקים ועם תלמידי ישיבה מנווה, היישוב הסמוך של מגורשי גוש קטיף שהובילו את הריקודים.

"אתה מבין איזה סיפור זה?", סיים הרב הרטמן את שיחת הטלפון, "שלושה חברים בגיל 23 מחליטים לעשות מעשה טוב. בכל חודש הם עושים צעד קטן ועוד אחד ועוד אחד. כבר עד כאן, זה דבר מדהים. הרי רוב האנשים חושבים שלקנות ספר תורה זה לעשירים, והנה פרוטה לפרוטה מצטרפת לספר תורה גדול (ותודה שהם עשו את זה לבד ולא ניג'סו לנו עם גיוס המונים בהדסטארט). וכשהם יצאו לדרך עם המצווה הזאת, הם בכלל לא ידעו מה יעשו עם ספר התורה הזה, לאן הוא יגיע, איפה יקראו בו. והנה ההשגחה מסובבת שהתהליך הזה יושלם בדיוק בתקופה הזאת, כשקיבוץ של התנועה הקיבוצית מחפש ספר תורה, והוא מוכנס לשם באירוע מרגש בדיוק בימים שבהם חברי הקיבוץ הכי צריכים את החיזוק הזה. אתה קולט?".

כן, הרב הרטמן, אני קולט. אני מבין איזה סיפור מרגש זה. בהחלט מבין. אני רק אוכל את הלב שלא חזרתי להודעת הווטסאפ ההיא. הכנסת ספר תורה כזאת לא רק שהייתי רוצה להנחות, אלא הייתי מסכים לנסוע את כל הדרך עד לשם אפילו רק כדי להחזיק לפיד אחד בקצה התהלוכה. תהלוכה שתחילתה לפני 17 שנה עם שלושה חברי ילדות צעירים ובעלי יוזמה, וסופה ביום חמישי האחרון עם עשרות יהודים שרוקדים בין אזעקה לאזעקה עם ספר התורה החדש שהוכנס לבית הכנסת שלהם ולחיים שלהם.